

Szerkesztési iroda:

Nagybecskerek, Zápolya-u. 1.
Minden a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő

Kiadóhivatal:

Fleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya u. 1.
Minden a hirdetések, az előfizet-
ések és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások inté-
zendők

Telefon-szám 71.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS

Előfizetési árak:

Egész évre — 24 K
Félévre — 12 K
Negyedévre — 6 K
Egy hónapra — 2 K
— Egyes szám ára 3 fillér

Hirdetések

— kiadóhivatalban fogadlat
— csak el. Azonkívül az összes
hirdetési irodákban.

Megjelenik vasár- és ünne-
pnapok kivételével minden nap
délután 5 óráig

Nagybecskerek, 1912.

XLI. évfolyam 265. szám.

Kedd, november 19.

A vármegyei tisztviselők.

— Az új illetménytörvény revíziója. —
— nov. 19.

A vármegyei tisztviselők országos egyesületének legutóbbi gyűlésén tárgyalták azt az emlékiratot, amelyet az 1912. évi LVII. t.-c. revíziója érdekében az igazgatótanács megbízásából az egyesület igazgatója szerkesztett.

Általános az a panasz, hogy a vármegyei tisztviselők jogos követelése nem nyertek kielégítést. Csak sporadikusan javított az új törvény a tisztviselők helyzetén és nem lehet tudni, hogy az új emlékirat felöleli-e mindazokat az óhajokat és teljesíti-e a jogos kéréseket, amelyekről a vármegyei tisztviselők az államiakkal szemben elestek.

A memorandum, amint az kivonatossan nyilvánosságra került, nagyon helyesen kifejti, hogy az új törvényt a tisztikar végleges fizetési rendezésének alapjául el nem fogadhatja. A vármegyei tisztikar évek óta küzd az állami és törvényhatósági szolgálat egyenlősítéséért, de ezt az egyenlősítést az új illetménytörvény sem hozta meg. Kétségtelen, hogy a törvényből sok jóindulat sugárzik ki, de viszont is kétségtelen, hogy a szolgálati pótlék rendszere csak átmeneti jellegű, kiegészítő expediens lehet, mert a szolgálati pótlék a fizetési osztályozást sem nem pótolhatja, sem nem helyettesítheti.

Az állami tisztviselők a V-IX. fizetési osztályba sorolhatók és ennek folytán ugyanezt a sorolást a vármegyei tisztviselők is joggal igényelhetik, mert az állami és törvényhatósági szolgálat között sem hatáskör, sem fontosság, sem minősítés tekintetében ma már különbség nem tehető. Az alispánoktól nem vonható

el az V-ik fizetési osztálynak tényleges megnyitása és nem tagadható meg a magasabb fizetési osztályba való bejutás lehetősége egy olyan tisztviselőnek sem, akinek a magasabb fizetési osztály javadalmazásához való jogosultságát a kormányhatóság szolgálati pótlékban való részesítés útján elismerte.

Az a körülmény azonban, hogy a szolgálati pótlék-rendszerét mint kiegészítő expedienst átmenetileg egyes állásokra vonatkozólag maga az egyesület is javaslatba hozta, nem jelenti az országos tisztikarnak a rendezés ezen módjában való megnyugvást, hanem csak azt, hogy a tisztikar az évek óta késlekedő kérdés megoldását átmenetileg megkönnyíteni akarta, fentartva minden jogát ahhoz, hogy az állami szolgálattal való teljes aequiparálását normális parlamenti viszonyok között magának kivívja.

Ehhez képest első sorban a törvénynek oly revízióját kéri és reméli, amely a magasabb fizetési osztályba való tényleges bejutást mindazon tisztviselőknek lehetővé teszi, akik az őket megillető fizetési osztályt csak szolgálati pótlékolás útján érhetik el.

A részletekre kiterjedve kéri az emlékirat a kormányt arra, hogy a huszonegy nagy vármegye alispánjának adott kedvezmény az összes alispánokra kiterjesztessék, hogy a vármegyei főjegyzők alispáni helyettesi minőségben működési pótlékkal láttassanak el, hogy a másodfőjegyzők és árvaszéki ülnökök osztályozás tekintetében a főszolgabírák osztályozásával egyenlősítsenek.

Hogy az első osztályú szolgabírák és aljegyzők nyolc évi szolgálat után ténylegesen beosztassanak a nyolcadik fizetési osztályba. Hogy a második osztályú szolgabírák és aljegyzők már három évi szol-

gálat után előléptethetők legyenek a kilencedik fizetési osztályba. Hogy a vármegyei főorvosoknál az előző járási orvosi szolgálat, a főügyészeknél pedig az első alügyészi szolgálat a fizetési fokozat beosztása szempontjából figyelembe vételest stb.

Az emlékirat végül erős érvekkel bizonyítja, hogy az új vármegyei illetménytörvény 39. és 40-ik szakaszai sértik a vármegye autonómiáját és erkölcsi tekintélyét és hogy a törvény revideálása már csak azért is elkerülhetetlen, mert annak rendelkezései az új állami nyugdíjtörvényjavaslattal feltétlenül összhangba hozandók, ami csak úgy lehetséges, ha az alispáni összszolgálat 30 évről 25 évre, a hetedik osztályú tisztviselőknek szolgálata pedig 25 évre szállítatik le.

HIREK.

— Erzsébet királyné emlékezete. A mai Erzsébet napja alkalmából a szokásos kegyelettel áldozott az ország néhai Erzsébet királyné emlékezetének. A róm. kath. plébánia-templomban ünnepes gyászmise volt, amelyet Magyar Pál pápai kamarás apátplébános végzett s amelyen megjelentek a hatóságok képviselői, a testületek és intézetek.

Ugyancsak istentisztelet volt az izraelita templomban is, ahol dr. Klein Mór főrabbi méltatta szép beszéddel a királyné emlékezetét.

Ezenkívül az iskolákban emlékünnepek voltak alkalmi szavalkatokkal, beszéddel és énekszámokkal.

Igy a gimnáziumban Weiserschan Fulöp, Sarossy Szilárd és Brezovszky László szavaltak alkalmi költeményeket, Pakróczy Dániel pedig ünnepi beszédet mondott.

„TORONTÁL” tárcája.

A pálinka.

Az asszony egy pillantást vetett az ébresztőórára, mely a kályhán állott. Fél kilenc. Szombat este fél kilenc. A szerencsétlen asszony tudja csak, hogy mit jelent ez.

Ebben a pillanatban issza el az ura a heti keresetét.

S ma meg fog ismétlődni a hetenkinti jelenet, a csunya, brutális dolog. Megint törni fog, a butorokat, a gyermekek bölcsőjét. Vagy egy székre fog támaszkodni meredt szemekkel, kidagadt erekkel, ürügyet keresve, hogy ordítson és széttépjen mindent, ami a kezébe kerül. Vagy pedig nem fog tudni magáról, le kell majd vetkőztetni s mint egy érzéketlen csomagot lefektetni.

S ez az ő élete! Így megy három év óta s az abszint tette ezt.

Oh, a pálinka!

Mint egészen kis leány undorodott már tőle. Egyszer az apja beadott egy pohár abszintet a kis kutyának, hogy megölje. A szegény állat habzó szájjal egy óráig vergődött rettenetes küzdelemben.

Hirtelen figyelni kezdett az asszony. Dörömbölés hallatszott a lépcsőn... Belerugtak... Dülöngött és háborgott valaki rajta, mint egy hajó, mely a hullámokkal küzd...

Az asszony lehajolt a lépcsőkorlát fölé s egy görbe hátat látott, nagy bizonytalanul kapkodó kezét és lábait, melyeknek kicsi volt a lépcső.

Ó volt az... az ura! Az a lény, akit szeretett, aki minden reménye volt s akinek a nevét viselte... Gyermekeinek apja!

Már előre látta a vörössel aláfutott szeméit, a felduzzadt, rézvörös arcát s az abszinttől büzlő, ragadós bajuszát.

Pfuj! Az asszony minden gyöngéd érzése megszűnt. Elég volt neki. Nagyon elég.

Megint úgy tesz a részeges ma este, mint ahogy ilyenkor szokta!

Nem szólt egy szót sem, amiből gondolataira lehetne következtetni. Szótalanul lépdelt s leült egy sarokba.

A gyerekek sirni kezdtek, attól való félelmükben, ami ilyen esetekben mindig következni szokott.

Az asszony gyorsan kihuzta a fésűt fejéből, nehogy eltörjön, hogyha az ura, mint máskor is, a hajánál fogva vonszolja a padlón.

Ezen az estén azonban, úgy látszott, nem forgat a fejében erőszakot. A gazember bizonyosan más valamit tervez. Vajjon mit fog csinálni? Milyen bolond komédiát kohol az állatias agyveleje?

Lassan felállott s kinyitott egy fiókot... azután egy másikat... Azután az ajtó mögött keresgélt s felfedezett végül egy nagy fejszét, melylyel azelőtt a tüzfát aprította.

Azután a felesége elé állott s dadogó nyelvvél ünnepélyesen akart beszélni:

— Nem vagyok méltó hozzád... Te,

Ideiglenes üzlet-áthelyezés!

Cipőraktáromat november hó elején a

1194-15.15

Közgazdasági Bank épületébe (Kinizsy-u.) helyeztem át ideiglenesen

jövő évi augusztus hó 1-éig, hol tovább is csak elsőrendű cipőket tartok raktáron.

Kérem a nagygéremű közönség további pártfogását

tisztelettel WEINBERGER K. cipőraktár.

A zárdában dr. Czapik Gyula hittanár hatásos ünnepi beszédet mondott, Prandell M., Grubacski D., Kovalik Aranka, Goricsnig Lujza zeneszámokat adtak elő, Macher Irénke, Iszakovics Mila, Steinbach Anikó és Klótl Amália pedig egy alkalmi szindarabot játszottak. Végül Magyary Pál pápai kamarás apátplébános, intézeti igazgató szép záróbeszéddel rekesztette be az ünnepet.

A Messinger-intézetben szintén szép iskolai ünnep volt, amelyen az ünnepi beszédet Urhegyi János tanár mondotta. Klein Sárka, Kovács Tilike, Krsztics Mariska, Feitz Mariska, Kuhn Rózsika szavaltak, Abonyi Ilus alkalmi felolvasást tartott s ezenkívül énekszámok voltak.

— **Esküvő.** Ma délelőtt vezette oltárhoz dr. Balla Emil nagybecskereki kir. törvényszéki jegyző Mihelics Margit kisasszonyt, néhai Mihelics Márton leányát. A polgári esküvőn tanuként dr. Bachó Kálmán Ujpestről és Simonidesz Gyula Nagybecskerekről szerepeltek.

— **Utóállítás.** Holnap délelőtt a Rezső-laktanyában utóállítás lesz. Az utóállítás délelőtt 9 órakor kezdődik.

— **Köszönet.** A nagybecskereki róm. kath. árvaházegylet kapornáját belülről Bukovác Pál és Pálffy István helybeli szobafestők igen szépen festették ki díjtalanul. Az árvaházegylet választmánya e nemeslelkű támogatóknak ezúton is hálas köszönetet mond.

— **A polgári iskolai tanárok kongresszusa.** Az Országos Polgári iskolai Egylet tegnap Budapesten országos kongresszust tartott a polgári iskolai tanárok fizetésrendezése és nyugdíjügye dolgában. A kongresszuson, melyen az ország minden vidékéről nagy számmal jelentek meg a tanárok, Szenes Adolf nagybecskereki polgári iskolai tanár volt az előadó, aki terjedelmes beszédében részletesen ismertette a polgári iskolai tanárok panaszát. Beszéde végén betervezte a kormányférfiaknak átnyújtandó emlékiratot, amelyben kéri, hogy az állami polgári iskolai tanárságot az országos tanítói nyugdíjalapból, amelybe a törvény világos intenciói ellenére, a törvényt önkényesen értelmező miniszteri intézkedésekkel kényszerítették, kivegye és az új nyugdíjtörvénynek az állami tanítószemélyzetre vonatkozó intézkedéseit rájuk is kiterjessze. Többek felszólalása után a kongresszus az előterjesztett emlékiratot és a benyújtott indítványokat egyhangulag magáévá tette. A kongresszus küldöttjei délelőtt átnyújtot-

te derék asszony vagy ... de én ... undorodom magamtól ... Jobb lesz, ha elválnunk ... Te elviszed a felét mindenkinek ... én a másik felét ... Mindent el fogok osztani ...

Megfogott egy székét és kétfelé vágta ... Az asztalt ... a szekrényt ... a bölcst s a részegek fixa ideájával, mindent kétfelé vágott.

Az asszony kétségbeesésében többször az ajtóhoz akart szaladni, hogy a szomszédokat hívja. De a férfi mindenre készen, borzasztó elhatározással emelte rá a nagy fejszét:

— **Hagyjál ... különben ...**

Olyan dühvel dolgozott tovább, hogy egy óra alatt az egész berendezést összevágta.

Az ágyhoz, amely vasból volt, kalapácsot vett és vésőt, azután a matracal és a szalmazsákkal együtt kétfelé vágta. Az asszony, karján két gyermekével, zokogva ment ki a konyhába s magánkívül nézte a pusztítást.

Mikor mindennel készen volt, boldogan nevetett a részeg.

— **A gyermekeket illetőleg** — mondta — sokkal egyszerűbb a dolog. Ha csak egy volna, természetesen ketté kellene vágni, de így én tartom meg a fiut, tiéd lesz a leány. De különben — s örült pillantással nézett rá — te talán jobban szeretnéd a fél fiut és a fél leányt? ... Oh, borzasztó melegem van ...

És szomjasan üritette ki a vizes üveget, mely vacsorára volt elkészítve.

Midőn másnap reggel felébredt, az asszony és a két gyermek eltűnt. A padló telve volt a butorok szomorú romjaival ...

Pierre l'Ermite.

ták az emlékiratot a pénzügyminiszternek és a kultuszminiszternek.

— **Gazdasági egyesületek tevékenysége a többtermelés érdekében.** Földművelésügyi miniszterünk jelszava, amely szerint mindenkinek többtermelésre kell törekednie, úgy látszik nemcsak jelszó marad, mert minden téren azt látjuk, hogy gazdaközönségünk csakugyan komolyan törekszik a többtermelésre. Így gazdasági egyesületeink körében élénk mozgalom indult meg mindenfelé a többtermelés érdekében. Az egyik tenyészállatokat oszt ki, a másik műtrágyázási kísérleteket végeztet, egyszóval mindenik teljesíti kötelességét a nép jobb gazdálkodása érdekében. Miután pedig éppen a műtrágyák segítségével lehet legkisebb befektetéssel, legkevesebb fáradsággal, legjelentékenyebben fokozni a termésátlagokat, különösen a műtrágyák megismertetése és terjesztése érdekében működik több gazdasági egyesület. Így a temesmegyei és torontalmegyei egyesületek nagyobb mennyiségű ingyen műtrágyát osztottak ki kísérletezésekre kisgazdák között; ezenkívül pedig a Torontál- és szatmármegyei gazdasági egyesületek összes közsegeiben szakelőadókat küldenek ki a tél folyamán, akik a népek megmagyarázzák a műtrágyák lényegét, hasznát s rámutatásnak arra, miként kell a műtrágyaféleségeket alkalmazni s minő haszon várható alkalmazásukból. Örömmel látjuk a gazdasági egyesületeknek ezirányú működését és meg vagyunk győződve, hogy e működésükkel a többtermelés érdekében igen jelentékeny szolgálatot tesznek.

— **Támadás egy automobil ellen.**

Pancsováról jelentik: A Versecz—pancsovai országúton a napokban este két utonálló agyafurt módon állította meg az Adler testvérek ismert nevű gyárosok automobilját. Midőn ugyanis az automobil Pancsova felé közeledett, az utonállók egy kocsikereket hajtottak eléje. Szerencsére a soffőr idejében észrevette a merényletet és hirtelen megállította az automobilt. Az utonállók késsel nekimentek az automobil utasainak. Adler István browninggal visszatartotta az utonállót, míg az akadály elhárítása után az automobil folytathatta útját. A rendőrség két óra leforgása alatt kézrekerítette az utonállókat.

— **Az Aranka-társulat köréből.** Nagyszentmiklósról jelentik: Az Arankavidéki belvízvéd- és levezetési társulat a napokban rendkívüli választmányi és közgyűlést tartott gróf Nákó Sándor elnöke mellett. A választmány legutóbbi sajtókezeléséből küldött ki egy bizottságot, hogy tegye alapos tanulmány tárgyává a felvetett eszmét, nem-e lenne előnyösebb az érdekeltségre a társulatnak a felső torontáli ármentesítő társulattal való egyesítése, avagy nem-e volna lehetséges a társulat autonómiájának további fenntartása mellett a jövőben oly megtakarításokat eszközölni, amelyek a társulatnak a felső torontáli ármentesítő társulattal leendő egyesítését fölöslegessé és szükségtelenné tennék? A bizottság behatóan foglalkozott e kérdéssel és kidolgozott egy javaslatot, melyet Gróffy Gyula adott elő. Az előadó kiterjeszkedett az Aranka-társulat egész ügykezelésére és a részletekben kimutatta, hogy a társulat kebelében keresztlül vezetendő célszerű reformok és azok által elérhető nagyobb megtakarítások a kivetési járulékokat annyira csökkenteni fogják, hogy a bizottság — még más okokból is — nem tartja célszerűnek az egyesítés kérdésében a felső torontáli társulattal továbbra is tárgyalni, hanem amellet foglalt állást, hogy az Aranka-társulat továbbra is fenntartsa autonómiáját. Több felszólalás után a választmány és a közgyűlés elfogadta a bizottság javaslatát.

— **Lovaglás a halálba.** Borzalmas véget ért a Nagyszentmiklós közelében levő Anasztázia-pusztán egy 14 éves fiú. Buzsu Simon 14 éves fia napszamos volt az Anasztázia-pusztán. A napokban az intező átadta neki paripáját, hogy vezesse be az istállóba. A fiú elindult a lovával és amikor látta, hogy az intező befordult a lakóházba, felugrott a lóra és elhajtatott. Kint, a szabadban a ló megbokrosodott, mi közben a fiú egyensúlyt veszítve, leesett a lóról, de szerencsétlenségére a lábai megakadtak a kengyel-

vasban és így a ló vad szaladásban cipelte a fiut, feje ide-oda ütődött a földön és a fákon, úgy, hogy mire megfogták a lovat, a szegény már kiszenvedett.

— **Kiesett a robogó vonatból.** Mint Temesvárról jelentik, az Orsováról tegnap este Temesvárra érkezett személyvonat egy életveszélyesen sebesült férfit hozott be a józsefvárosi állomásra. A harmincöt — negyven év körüli, román parasztnak látszó férfi Remete és Jezvin állomások között kiesett a robogó vonatból és fején életveszélyes sérüléseket szenvedett. Megrepedt koponyacsonttal szállították a temesvári közpórházba, ahol meghalt anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna. Kilitét nem sikerült eddig megállapítani. Ruházata és külseje után ítélve jobb-módu román paraszt lehetett.

— **Halálos pisztolypróba.** Vlasics János krassóvári legény bement Resiczabányára és egy pisztolyt vásárolt magának. Otthon nagy büszkén mutogatta azt unokaöccsének Fila Mártonnak. Közben Vlasics megfedkezett róla, hogy a pisztoly töltve van s megnyomta a ravaszt is. Egyszerre csak egy durranás hallatszott, melyet nyomban velőtrázó jajgatás követte. A pisztoly elsült és a golyó Fila Márton szívébe furódott, aki pár percnéliszenvedés után meghalt.

— **Garázdalkodó huszár.** Gulyás József boldogkőváraljai, Nagyikindán szolgáló huszár szabadságra hazajött, de nem akart visszamenni, azt állítván, hogy beteg. Az ezred megkeresésére az abaujszántói csendőrök a huszárt elfogták és beszállították a katonai közpórházba. Innen elbocsátva, vasuti jegyet adtak neki Kikindára, a huszár azonban ismét Váraljára ment. Tegnap egy csendőrörmeister ment érte és Abaujszántóra akarta kísélni. Egy darabig csendesen haladt az örmeister előtt, egyszerre hirtelen visszafordult, a csendőr kardját kirántotta hüvelyéből és vagdalkozni kezdett vele. Az örmeister erre átkarolta a huszárt és a kardot el akarta venni tőle, de a huszár szájába kapta az örmeister fülét és több leharapta azt és még több sebet ejtett rajta. A nagy vérvesztéstől elgyengült csendőr nem bírta a huszárral és ez a karddal együtt visszament Váraljára. A szökevényt még aznap két csendőr vitte Szántóra, majd átkísérték Nagyikindára, hol itélkezni fognak fölötte.

— **Országos vásárok.** A helybeli, valamint a környékbeli gazda- és kereskedő közönség érdekében közöljük, hogy Nagyikindán e hó 28, 29, 30 és dec. 1-én, Temesváron pedig dec. hó 12—16-ig bezárólag tartják meg az országos vásárt.

Művészet, irodalom.

(*) **Fényes Adolf kiállítása az Ernst-muzeumban.** Azok között a kiváló magyar festők között, kik az utolsó évek külföldi kiállításain nagy elismerést szereztek a magyar művészetnek, első helyen áll Fényes Adolf. A német kritika nagy elismeréssel fogadta berlini bemutatkozását. Előadásának graciózus voltát és érzése mélységét ünnepezték. A magyar közönség nem ösmerte azon műveit, melyek kivivta a külföldi sikert. Már évek óta nem állított ki, készült arra a gyűjteményes kiállításra, melyet most mutateményes kiállításra (Nagymező-u. 8.). S ez a bemutatkozás nagy sikerrel járt. Közönség és kritika elragadtatva szemlélte a jeles mester nyugodt, összehatású, világos színezetű, ragyogó kolorittal előadott esendéleteit, magyar tájképeit s templom-interiorjeit. Mindenből egy nagy tudású, finom ízlésű és derűs egy művészt ösmert, aki a magyar lelkü művészt ösmert, aki a magyar ég és föld eredeti színvilágát nagy erővel és közvetlenséggel adja vissza. A fővárosi és közpórházok között első helyen áll most az Ernstmuzeum Fényes kiállítása, mely a mai viszonyok között valóban páratlan nagy anyagi sikert is aratott. A kiállítás november 24-ig marad nyitva, utána az „Est” művészi rajzolatiból is jól ismert kiváló rajzművészt, Vadász Miklóst gyűjteményes kiállításban mutatja be az Ernstmuzeum.

(*) **A „Szinházi Hét”** Budapest legnépszerűbb hetilapja, mert a főváros legkiválóbb írói nagyon gyakran keresik fel rendkívül érdekes és színházi intimitáso-

kat eláruló cikkeivel. A „Szinházi Hét“ állandóan hozza a színházak ujdonságainak legjobb feltételeit. Dacára pazar kiállításának és gazdag tartalmának, mégis a „Szinházi Hét“ a főváros legoliosabb hetilapja. Előfizetési ára félre 5 kor. Kiadja: Heltai Béla, Budapest, II. ker., Zsigmond-utca 20. szám.

TÁVIRATOK.

A balkáni háború.

A haretérről. — A törökök sikerei Csataldzsánál. — A szerbek elfoglalták Monasztirt. — Konfliktusunk Szerbiával. — Ultimatium előtt. — Izgalom a tőzsdén.

Budapest, nov. 19. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A törökök csataldzsai győzelméről cáfolat nem érkezett s így bizonyos, hogy Csataldzsa körül a törökök sikeresen harcolnak. Egy török forrásból eredő újabb jelentés a törökök további sikereiről is szól. Viszont azonban Albániában a szerbek működnek eredményesen s belgrádi jelentés szerint a szerbek bevették Monasztirt.

Szerbiával való konfliktusunk azonban sajnos egyre komolyabb jeleket ölt, mert Szerbia vezetői olyan viselkedést tanúsítanak, amely már annyira kiélesítette a helyzetet, hogy monarchiánk kormányai már ultimátumon gondolkoznak. Mai jelentéseink a következők:

A haretérről. — A törökök sikerei Csataldzsánál.

Budapest, nov. 19. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Konstantinápolyból sürgönyzik, a főparancsnok jelentése szerint Csataldzsánál a török hadsereg sikerei működik. A török tüzérség nagy erélyivel támadja a bolgárokat. A bolgár gyalogság az egész vonalon visszavonul.

A szerbek elfoglalták Monasztirt.

Budapest, nov. 19. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Belgrádból sürgönyzik: Az igazságügyminiszter tegnap este a miniszterium épületének erkélyéről kihirdette, hogy a szerb hadsereg elfoglalta Monasztirt. Az ötvézer főnyi helyőrség megadta magát. Belgrádban Monasztir elfoglalása óriási örömet keltett.

Meduát nem foglalták el.

Budapest, nov. 19. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Hiteles forrásból jelentik, hogy az a hír, mintha a montenegróiak elfoglalták volna San Giovanni di Meduát, nem felel meg a valóságnak s valószínű a montenegrói hivatalos lapnak erre vonatkozó jelentése is.

Szaloniki.

Budapest, nov. 19. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Konstantinápolyból sürgönyzik, ottani nagykövetségünk, Pallavicini örgróf rávette a portát, hogy a háború befejeztéig Szalonikit hagyja a görögök birtokában. A háború után a görögöknek ugyanis ki kell vonulniuk Szalonikiból.

Konfliktusunk Szerbiával. — Ultimatium előtt.

Budapest, nov. 19. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsi diplomáciai körökben nagy izgalmat kelt, hogy a szerb kormány még mindig nem válaszolt Berchtold gróf jegyzékére. Fokozza a konfliktus komolyságát, hogy Prohászka prizrendi konzulról semmi hír nincs. Pro-

hászkaról két verzió kering. Az egyik szerint a szerbek meggyilkolták, a másik szerint csak fogságba vetették és gondosan elzárták a világtól. Annyit azonban már megállapítottak, hogy a szerbek kirabolták a konzulátust s elvitték a hivatalos iratokat. Ez rendkívül súlyosbítja a helyzetet, mert az iratok között igen fontos okmányok voltak, köztük egy dossier monarchiánk és Olaszország között az albán kérdésben való megállapodásról. Külügyi kormányunk a legenergiusabb felszólítást intézte a szerb kormányhoz s ha ez nem használ, ultimátumot küld.

Budapest, nov. 19. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Tegnap késő este a Hungária-szálló egyik külön termében fontos tanácskozás volt a szerb konfliktus ügyében. A tanácskozáson résztvett Berchtold gróf külügyminiszter, Auffenberg Mór hadügyminiszter, Nemes gróf és Wickenburg gróf osztályfők. A tanácskozás a Szerbiának küldendő ultimátum körül forgott.

Budapest, nov. 19. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A király ma délelőtt különkihallgatáson fogadta Berchtold gróf külügyminisztert és Schemua vezérkari főnököt, akit külön Budapestre hívtak.

Felnivaltos jelentés szerint Schemua csak rendes heti jelentését terjesztette az uralkodó elé.

A helyzet súlyosságát jellemzi, hogy Ferenc Ferdinánd trónörökös, aki csak pénteken akart Berlinbe utazni, már ma elutazott Berlinbe.

Budapest, nov. 19. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Diplomáciai körökben hangoztatják, hogy nagy események küszöbén állunk. A király legutóbb egy vezető politikust fogadott, akinek kijelentette, hogy ő ugyan teljes erővel a béke mellett van, de nem a mindennapon való béke mellett s nem lehet, hogy a monarchia bármilyen sérelmet eltűrjön a békeségért.

Budapest, nov. 19. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Berlinből jelentik: A hármasszövetség körében nagy megütközést kelt, hogy Szerbia még nem válaszolt a hármasszövetség jegyzékére. Ha Szerbia a legrövidebb idő alatt nem válaszol, akkor a hármasszövetség részéről újabb demarche következik.

Budapest, nov. 19. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Prohászka prizrendi konzul ügyében a külügyminiszter ma utasította Ugron István belgrádi követünket, hogy Pasic miniszterelnöktől sürgős választ követeljen.

Bulgária és Románia.

Budapest, nov. 19. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Szófiából sürgönyzik, a kormánylapok hevesen támadják Romániát, azt hangoztatják, hogy a háborúból kifolyólag Romániának semmiféle területi gyarapodásban nem szabad részesülnie.

Izgalom a tőzsdén.

Budapest, nov. 19. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Ugy a budapesti, mint a bécsi tőzsdén ma a szerb konfliktus kiélesedése folytán nagy izgalom uralkodott s az üzlet megindulásakor az értéktőzsdén 10—15 koronás áresések voltak. Délfelé az izgalom némileg lecsillapodott s az árakban két-három koronás javulás történt. Déli zárlatkor a vezető értékek árfolyama a következő: Magyar Hitel 791, Osztrák Hitel 604, Koronajáradék 84.50, Jelzáloghitelbank 416, Leszámitoló Bank 509, Hazai Bank 286, Magyar Bank 538, Rimamurányi 703, Salgótarjáni 714, Közuti vasut 669, Villamos Vasut 374.

Tisza István beszámolója.

Budapest, nov. 19. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Tisza István aradi beszéde az összes politikai körökre erős benyomást gyakorolt. Logikus okfejtéssel, világos érveléssel felépített előadása szinte lehetetlenné teszi az ellene való polemizálást. Amit Tisza előadott, az a helyzet igaz képe. A külpolitikában a magyar közvélemény felfogásának szerencsésen adott kifejezést. A helpolitikában pedig biztos kézzel vázolta az ország elé az ellenzéki álláspontnak egész siralmosságát és gyöngeségét. Igazolta, hogy amit az ellenzék békeföltételnek megjelöl, az tulajdonképpen nem volna egyéb, mint személyi és tárgyi tekintetben a többség behódolása a kisebbség előtt. Az ellenzék választójogi álláspontja pedig a Tisza István megvilágításában jelszavak üres csillogására zsugorodik össze. Hogy a plurális szavazati jog képviselői most hirtelen az általuk állandóan elítélt Justh-párti álláspontot tették magukévá, ez még hagyján. Ez csupán az ő politikai következetlenségüknek és kapkodásuknak jellemző bizonyítéka. Hogy azonban általános választójognak nevezik azt a reformot, melyben kétféle négy százalékos választónak jutna szavazati jog, az már merő humbug. Az ellenzéknek kemény dió lesz ennek a beszédnek tételeit és következtetéseit megerősíteni.

Az altiszti kérdés.

Budapest, nov. 19. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Ma délután Auffenberg hadügyminiszter elnöklésével közös konferencia lesz az altiszti kérdés ügyében. Ha a konferencián megállapodásra jutnak, akkor az altiszti kérdésről szóló törvényjavaslatot decemberben a parlament elé terjesztik.

Urbán Iván báró.

Budapest, nov. 19. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint illetékes helyről jelentik, a király Urbán Iván aradi főispánt legközelebb bárói rangra emeli.

TŐZSDE.

(Árak 50 kilogrammonként.)

Buza (áprilisra)	12.05
Rozs (áprilisra)	10.56
Zab (áprilisra)	10.96
Tengeri (májusra)	7.93

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Nyilttér.

E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Torontálvármegye alispánja.

34651—1912. szám. 1306—3.1

Pályázati hirdetmény

Torontálvármegye nagybecskereki közkórházánál ujonnan rendszeresített II-ik alorvosi állásra pályázatot hirdet.

Javadalmazás: 1600 korona, fűtés, világítás, I-ső oszt. ételmezés, mosás és kiszolgálás, a kórházban való bennlakás kötelezettségével.

Felhívom azon orvos doktorokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy képzettségüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket folyó évi december hó 30-ig nálam adják be.

A kinevezendő alorvos tagja a megyei tiszti nyugdíjintézetnek.

Kelt Nagybecskereken, 1912. évi november hó 8-án.

Az alispán helyett:
Vinczehidy, főjegyző.

Perjámosi járás főszolgabírájától.
4318—1912. sz. 1299—3.1

Pályázati hirdetmény.

Nagyszentpéter községben üresedésben lévő és évi 940 korona fizetéssel javadalmazott községi irnoki állásra pályázatot hirdetek. Felhívom pályázókat, hogy képesítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányaikkal felszerelt pályázati kérvényeiket folyó évi december hó 15-ig hivatalomhoz annyival inkább adják be, mert a szabályszerűen fel nem szerelt vagy elkészen beadott pályázati kérvényeket figyelembe nem veszem.

Perjámos, 1912. évi november hó 13.

Dr. Sal, főszolgabíró.

Antalfalvai járás főszolgabírájától.
415—1912. kig. szám. 1295—2.1

Árlejtési hirdetmény.

Az antalfalvai járási utbizottság uthálózatába felvett torontálvásárhely—ópávai vicinális ut 1—8 klm. szakaszának kiépítésére árlejtést hirdetek.

Ezen munkálat végrehajtásának biztosítására 1912. év december hó 16-án d. e. 11 órakor Antalfalván, hivatalos helyiségemben zárt ajánlati versenytárgyalást tartok.

Ezen munkálat az átadás napjától számított 30 nap alatt megkezdendő s 1913. évi október hó 1-ig teljesen befejezendő.

Csakis szabályszerűen kiállított és pecséttel lezárt borítékban elhelyezett és közvetlen hivatalomhoz érkezett ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni.

A zárt ajánlatok a kitűzött nap d. e. 10 óráig benyújtandók. A később érkezettek figyelembe nem veszem.

Az ajánlat a részletes tervben és előmérieti költségvetésben foglalt összes munkákra teendő.

Az ajánlatokhoz az ajánlati összegnek megfelelő 5% bántépénzről az antalfalvai községi pénztárba mint utipénztárba befizetett összegről szóló nyugta csatolandó.

A munkára vonatkozó műszaki terv és részletes költségvetés hivatalomban a hivatalos órák alatt betekinthező.

Az ajánlattevők 60 napig, az utbizottság döntéséig kötelezettségben maradnak.

Minden ajánlattevő tartozik saját pecsétjével ellátott legalább 2 db mintakövet csatolni és a termék helyét megjelölni.

A munkálat elnyerője csakis hazai kőanyagot építhet be, a munkára csakis magyar honos műszaki erőt, munkavezetőt és munkásokat alkalmazhat.

A vállalkozó köteles az utbizottság közgei mint a kereskedelemügyi miniszteriumnak közgei ellenőrzésének magát alávetni és e célból a szükséges adatokat rendelkezésre bocsájtani.

A vállalkozó köteles a munkák tartósságáért egy évig jótállani és a letett 5% bántépénz 10%-os biztosítékra kiegészíteni.

Az utbizottság a munka átvétele után 100.000 koronát nyomban kifizet. A hátralékos összeg után egyezség szerinti kamatot fizet.

Az utbizottság fentartja magának a jogot a beérkezett ajánlatok között, az ajánlati árakra való tekintet nélkül szabadon választani.

Kelt Antalfalván, 1912. évi november hó 13-ik napján

Zsiross,
főszolgabíró, utbizottsági elnök.

MODERN MOZI a Városi Színházban.

Telefon 131. szám. Telefon 131. szám

Műsor:

Kedden, 1912. évi november hó 19-én
Nordisk. A fekete párdúc. Nordisk.
3 felvonásban, Psylander ural.

Zigó és a mosónő. London. Kati rossz.
Vígjáték. Látvány. Komédia.

Szerda nov. 20. és csütörtök nov. 21-én
Nordiskkép. A nagy cirkuszatrakció. Nordiskkép.
3 felvonásban Psylander ural.

Willy föláldozása. Expressz hirodó. A házi béke.
Vígjáték. Látvány. Komédia.

— A színház kellemesen fűtve van. —

Kezdete hétköznapon este pont fél 9, vasár- és ünnepnapon d. u. 3, 5 és este fél 9 órakor.

Jegyek előre válthatók egész napon át a városi jövedéki hivatalban (színházépület)
1268—x 2

Gazdaságok és hizlaldák részére

Csontképzőmész (Futterkalk)	kilója	—50 K
Tappor	literje	1—
Fluid	"	2—
Sósav	"	—80
Keserűsó	kilója 20 fill., postacsomag	250
Ricinusolaj	literje 180 K, postakanna	750
Creolin	60 fill., "	5—
Carbolineum	24, "	350
Naphtalin	kilója 60, "	350
Szerszámolaj	lit. 50, "	4—
Szerszámkenőcs	kilója 60 f., "	450
Kékvitriol (Blaustein)	kilója	—76
Vaselin	kilója 60 fillér, 1— és 2—	—

Patkány- és egérmérgek, az összes gépolajok s egyéb gazdaságoknál szükségeselt droguák jutányosan.

KOVÁCS SÁNDOR drogériája Nagybecskereken.

Telefon 48. 1175—11.2 Telefon 43.

Riessner kályhák,

világ legjobb és használatán legtakarékosabb folytonéói.

Egészségi szempontból a legideálisabb rendszer.

Egyszerű betűzéssel egész telen ég, mi által a sok fáradsággal és költséggel járó mindennapi betűzés megtakaríthatik.

Látható tűz. Eredeti biztonsági szabályozó.

Gázomlás vagy robbanás teljesen kizárva, ellenben mindig egyenletes és egészséges melegség, különösen a szoba alsó légrétegeiben is.

Egyedüli elarusítás Nagybecskerek és vidéke részére:

Boleszny Antal vaskereskedésében az arany kaszához
Nagybecskerek, Hunyadi-utca 606/37.
1020—x 58

Park-Sanatórium!

BUDAPEST. VI. KER., ARÉNA-UT 84/B. (VÁROSLIGET.)

A főváros legújabb sanatóriuma

sebészeti urológiai és nőgyógyászati osztályokkal.

A legmodernebbül berendezett sebészeti és nőgyógyászati osztály 4 műtőteremmel. Az urológiai osztály vese, hólyag és prostata betegek részére diagnosztikus és gyógyító felszereléssel.

Mérsékelt árak. Kívánatra prospektus

Vezető főorvos:

DR. MILKÓ VILMOS parateur,

az urológiai osztály főorvosa:

DR. LAKATOS VICTOR.

1185—105

Árpható: Czikkajó László gyógyszerárában és Kovács Sándor drogeriájában. 8-2-100 88

Minden ágazatot művelő biztosító-társaság nagybecskereki főügynöksége

keres

Torontalmegyében bevezetett jó megjelenésű egyéneket üzletszerzőkül.

Kezdek kellő kiiktatásban részesülnék.

Cím: Nagybecskerek, Postafiók 9. sz.

1297—32

Nagyzerzsébetlak község előljárósága.

1334—912. sz. 1307—3.1

Hirdetmény.

Nagyzerzsébetlak község előljárósága köz-hírré teszi, hogy 4 drb kiselejtezett tenyészkan f. évi november hó 24-én d. e. 9 órakor a község házában megtartandó nyilvános árverésen el fog adni.

Nagyzerzsébetlak, 1912 november 18.

A község előljárósága.

Pancsovai járás főszolgabírájától.

5530—1912. szám. 1301—2.1

Pályázati hirdetmény.

Az üresedésben levő beresztőezi községi orvosi állásra pályázatot hirdetek.

A községi orvos javadalmazása:

Az 1908. évi XXXVIII. t.-c. értelmében évi 1600 korona törzsfizetés, 5-5 évenkénti összesen 800 koronára emelkedhető 200 korona ötödéves korpótlék, évi 2000 korona fuvar- és utazási átalány, természetbeni lakás (öt szoba és megfelelő melléképületek), szabályrendeletileg megállapított látogatási, halottkémleli és husvizsgálati díjak, valamint kerületi munkásbiztosító pénztári orvosi járulék egyezség szerint.

Felhívom pályázni óhajtokat, hogy az 1908. évi XXXVIII. t.-c. 7. §-ban előirt képesítésüket s eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeket f. évi december 11-ig a pancsovai szolgabírószághoz nyújtsák be.

A választás napját később fogom meghatározni.

Pancsova, 1912 november 11.-én.

Dr. Gyertyánffy, főszolgabíró.

Vegyen a fiának egy

kötött öltönyt!

elegáns tartós és higienikus

II. Aki egyszer próbálta, többé mást nem vesz. II

Ugyszintén fiú és leány **Sweater** mindenféle szín- és nagyságban.

Wehner György

férfi és női divatárú cég, Nagybecskerek.

35—48.41